

Victor ȘTIR

Născut la 21.09.1956 în satul Ciceu-Poieni, județul Bistrița-Năsăud. Părinți, Onofrei și Viorica, soră - Ana. Poet, prozator, traducător și jurnalist. Membru USR din decembrie 1994. Studii: elementare, Ciceu-Poieni, liceul, „A. Mureșanu” Dej, superioare (tehnice), 1977-1982, la Universitatea din Brașov. A lucrat ca inginer, apoi 15 ani ca jurnalist-cultură la cotidianul *Mesagerul de Bistrița-Năsăud*.

Prima poezie publicată, *Drumul tău*, în *Amfiteatru*, nr. 9/1987, de poeta Constanța Buzea.

Cărți originale:

Poezie: *Cavalerul norilor*, 1993; *Adulter cu moartea*, 1994; *După trecerea stelei*, 1994; *Cinetica iluziei*, 1997, apărute la Editura Tipomur din Târgu-Mureș; *Alcool și sânge*, 2008, Editura Karuna Bistrița; *Bolile bătrâneții*, 2011; *Adulter cu moartea* (antologie de poezie), Editura Tipo Moldova, Iași, 2012; *Apocalipsa cărnii*, Editura StudIs, Iași, 2013; *Esență de valeriană*, Editura StudIs, Iași, 2015; *Carnavalul tristeții* (antologie), Editura Pleiade, Satu-Mare 2016, *Amintiri de libelulă*, Editura StudIs, Iași, 2016; *Recviem*, Editura StudIs, Iași, 2017, *Cantată pentru greieri și moarte*, Editura Studis Iași, 2018.

Romane: *Clepsidra lui Cela*, Editura Karuna 2008 Bistrița; *Palimpsestul dimineții*, Karuna, 2012; *Cercul scalen*, Editura StudIs, 2013, Iași; *Diminețile castelanei*, Editura StudIs, 2014; *Precupeții de nebunii și tristeți*, Editura StudIs, 2015; *Pajiștea mânzului de cristal*, Editura StudIs, 2016; *Ve diez*, Editura StudIs, 2017.

Publicistică: *Spectacol derizoriu* (Publicistică I), Editura Karuna, 2010; *Miza pe nimic (II)*, Editura TipoMoldova, Iași 2013; *Riscul rostirii și tăcerii* (III), Editura StudIs, 2015, Iași. *Mai români și europeni* (IV), Editura StudIs, 2016; *Printre gânduri* (vol. V), Editura StudIs, 2017, *Țara mea la Centenar* (vol. VI), Editura Studis, Iași, 2018.

Traduceri: *Drumul crucii* (Le chemin de la croix) de Paul Claudel, apărută la Editura George Coșbuc din Bistrița în 2001; *Poeme incandescente*. Antologie a scriitorilor din Kansai, Editura Europres, Bistrița 2005 (traducere după The Fireworks Poems, Editura Tikurikan Tokyo 2004); *Focurile de artificii ale poeziei*. Antologie de poezie japoneză, Editura Mesagerul Bistrița, 2005 (traducere din limba franceză în colaborare cu Veronica Știr după ediția japonezo-franceză, apărută la Editura Tikurikan Tokyo 2004); *Poezii alese*, de Jorge Luis Borges, Editura George Coșbuc, 2005, Bistrița (traducere după Obra Poetica, apărută la Alianza Editorial, Buenos Aires, 1985); *Frumoasa zi de 27 septembrie*, de Thomas Brasch (traducere după Der schone 27 September, apărută la Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1980), tipărită la Editura Europress, 2006, Bistrița; *Tremur de Hilde Domin*, Editura George Coșbuc, 2007; *Urme pe*

nisip, de Nelly Sachs, Editura Mesagerul, 2008; *Trei interviuri cu Heidegger*, Editura Mesagerul, 2007; Matsu-Basho, Miresme de orhidee (haiku-uri) traducere din engleză, Editura Karuna, Bistrița, 2006; *Umor german la zi*, Editura Karuna, 2009, Bistrița; *Zorii pe mormânt*, selecție din poezia lui Leopoldo Maria Panero, traducere din limba spaniolă, Editura StudIs 2013, Iași; Leopoldo Maria Panero - *Poezii din balamucul Mondragon* (Traducere din limba spaniolă), Editura Barna'S, 2015, Iași, Koichi Yakushigawa - *Vorbind cu statuia lui Budha* (Traducere după o varianta engleză), Editura StudIs, Iași 2016; *Umor german* (Traducere din germană), Editura Studis Iași, 2016. Miriam Neiger Fleischmann - *Moartea regelui și alte poezii* (traducere din engleză), Editura StudIs, Iași, 2017, David Grieve - *Catedrala* (traducere din engleză) Editura StudIs, Iași 2018; Surendranath Dasgupta - *O istorie a filosofiei indiene vol. I*, (traducere din limba engleză) Editura George Coșbuc Bistrița, 2019.

Prezent în antologii dicționare: Ion Cioba - *Patruzeci de poeți bistrițeni contemporani*, Aletheia, 2001, Bistrița; Teodor Tanco - *Dicționarul scriitorilor din județul Bistrița Năsăud*; Teodor Tanco - *Istoria presei din județul Bistrița-Năsăud*; Aurel Sasu - *Dicționarul Biografic al Literaturii Române*, Editura Paralela 45, Pitești 2006; *Un copac de sunete* (Antologie a scriitorilor bistrițeni în română și maghiară), coordinator Olimpia Pop, Editura Eikon, 2006; întrebări, răspunsuri, întrebări, interviuri cu Gheorghe Grigurcu, Editura Pergamon, Bistrița, 2007; Dorel Cosma - Elena M. Cîmpan - *Scriitori Bistrițeni* (în limbile română, engleză, franceză, germană, italiană, greacă și maghiară), Editura George Coșbuc 2007; Rodica Botezatu - *Poetree* (Antologie de poezie în română și engleză), Editura Mesagerul, Bistrița, 2007; Boris Crăciun, Daniela Crăciun Costin - *Dicționarul Scriitorilor români de azi* (din România, Basarabia, Bucovina de Nord, Banatul sârbesc, Europa Occidentală, Israel, America); Andrei Moldovan - *Pretexte*. Antologie, dicționar de scriitori din Bistrița-Năsăud, Editura Eikon, 2008; Antologia *Arcade*, editată în 2008 de Asociația Târgu-Mureș a Uniunii Scriitorilor din România; Dumitru Munteanu - *Scriitori români la frontiera mileniului III* - Dicționar critic - volumul I Bistrița-Năsăud, Editura George Coșbuc Bistrița; Dumitru Munteanu - *Al nouălea cer* (Antologie a Grupării de scriitori *Litera Nordului*, Editura George Coșbuc Bistrița, 2009; Grigore Traian Pop - *O mie și unu de poeți postdecembriști* (Vol. I), Editura „Tipomoldova” Iași. Dorel Cosma-Elena M. Cîmpan - *Conexiuni antologie de poezie*, Editura Karuna, Bistrița, 2010; Dorel Cosma-Elena M. Cîmpan - *Conexiuni antologie de proză*, Editura Karuna, Bistrița, 2010; Ovidiu Pecican - *Antologia prozei scurte transilvane actuale*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2011; Irina Petreș - *Scriitori ai Transivaniei*. Dicționar critic ilustrat, 2014; Dorel Cosma, Maria Petrescu Muguraș - *Amintiri de pe o ilustrată* (Antologie în limbile română și engleză), Editura Nosa Nostra, Bistrița, 2015; Ion Holban (coordonator) - *Un dicționar al scriitorilor români*, Editura Tipomoldova Iași, 2016.

Referințe critice în publicații:

Alex Ștefănescu, în *Evenimentul zilei*, septembrie, 2009, despre traducerea „Umor german la zi”; Un poet disponibil de Al. Cistelean, în *Vatra*, 1993; Laurențiu Ulici, *România liberă*, vineri, 22 aprilie 1994; Iulian Boldea - *Geometria cuvântului*, în ziarul *Cuvântul liber*, sâmbătă, 22 oct. 1994 din Târgu-Mureș; David Dorian - *Răgazul unei visări somptuoase*, în *Mesagerul de Bistrița-Năsăud*, 9.11.2014; Maximilian Menuț - „Victor Știr, Cercul scalen”, în *Răsunetul* 19.03.2009

Au mai scris despre cărțile sale: Gheorghe Grigurcu, Alex. Ștefănescu, Laurențiu Ulici, Al. Cistelean, David Dorian, Icu Crăciun, Iulian Boldea, Ion Moise, Dumitru Munteanu, Virgil Rațiu, Elena M. Cîmpan, Dumitru Augustin Doman, Iacob Naroș, Melania Cuc, Nicolae Prelipceanu, Vasile Vidican, Marian Dopcea, Olimpiu Nușfelean, Vasile Găurean, Grigore

Traian Pop, Gavril Moldovan, Maximinian Menuț, Agoston Csenkey, Susana Deac, Maria Vaida, Mircea Seleușan și alții.

Premii: Premiul filialei Mureș a Uniunii Scriitorilor din România pe anul 2014, pentru romanul *Diminețile castelanei*; Premiul al II-lea al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România pe anul 2015, pentru volumul de publicistică *Mai români mai europeni*; Premiul Festivalului Internațional din Sighetu-Marmației, pentru cartea de poezii *Adulter cu moartea* (antologie), 2012.

* * *

1956. szeptember 21-én született a Beszterce-Naszód megyei Csicsómezőn. Apja Onofrei, anyja Viorica, nővére Ana. Költő, prózaíró, fordító és publicista. Tanulmányok: általános iskoláit Csicsómezőn, a középiskolát Désen, az Andrei Mureșanu Liceumban végezte. A Brassói Egyetem műszaki hallgatója volt 1977 és 1982 között. Előbb mérnökként dolgozott, aztán tizenöt évig kulturális újságíróként a *Mesagerul de Bistrița-Năsăud* napilapnál. 1994 decemberétől tagja a Romániai Írószövetségnek.

Első versközlése a *Drumul tău* (A te utad), *Amfiteatrul*, 1987/9. A közlésben Constanța Buzea segítette.

Kötetei: Versek: *Cavalerul norilor* (A felhők lovagja), 1993; *Adulter cu moartea* (Házasságtörés a halállal), 1994; *După trecerea stelei* (Csillagjárás után), 1994; *Cinetica iluziei* (Az illúzió kinetikája), 1997 – a marosvásárhelyi Tipomur Könyvkiadó kiadásában; *Alcool și sânge* (Alkohol és vér), 2008, Editura Karuna, Beszterce; *Bolile bătrâneții* (Az öregkor betegségei), 2011; *Adulter cu moartea* (Házasságtörés a halállal – válogatás), Editura Tipo Moldova, Iași, 2012; *Apocalipsa cărnii* (A hús apokalipszise), Editura Studis, Iași, 2013; *Esență de valeriană* (Valeriánakivonat), uo., 2015; *Carnavalul tristeții* (A szomorúság farsangja), Editura Pleiade, Szatmárnémeti, 2016, *Amintiri de libelulă* (Szitakötőemlékek), Editura Studis, Iași, 2016; *Recviem*, uo., 2017, *Cantată pentru greieri și moarte* (Kantáta tücskökre és halálra), Editura Studis, Iași, 2018.

Regények: *Clepsidra lui Cela* (Cela homokórája), Editura Karuna, Beszterce, 2008; *Palimpsestul dimineții* (A délelőtt szöttesei), uo., 2012; *Cercul scalen* (Az egyenlőtlen kör), Editura Studis, Iași, 2013; *Diminețile castelanei* (A várurnő délelőttjei), uo., 2014; *Precupeții de nebunii și tristeți* (Kereskedés bolondságokkal és bánatokkal), uo., 2015; *Pajiștea mânăului de cristal* (A kristálycsikó tisztása), uo., 2016; *Ve diez* (V-moll), uo., 2017.

Publicisztika: *Spectacol derizoriu* (Nevetséges előadás – Publicisztika – I. kötet), Editura Karuna, 2010; *Miza pe nimic* (A semmi tétje – II.), Editura TipoMoldova, Iași 2013; *Riscul rostirii și tăcerii* (A beszéd kockázata, a hallgatás kockázata – III), Editura Studis, Iași, 2015; *Mai români și europeni* (Románabbak és európaibbak – IV), uo., 2016; *Printre gânduri* (Gondolatok között – V), uo., 2017, *Țara mea la Centenar* (Hazám a Centenáriumon – VI), uo., 2018.

Fordítások: Paul Claudel: *Keresztút* (Le chemin de la croix), Editura George Coșbuc, Beszterce, 2001; *Poeme incandescente* (Izzó versek). Kansai beli költők antológiája, Editura Europres, Beszterce, 2005 (A fordítás a *The Fireworks Poems* című kötet alapján készült, Editura Tikurikan, Tokyo, 2004); *Focurile de artificii ale poeziei* (A vers tűzijátékai. Japán versek antológiája), Editura Mesagerul, Beszterce, 2005 (A fordítás francia nyelvből készült Veronica Știr közreműködésével a japán–francia kiadás nyomán – Editura Tikurikan, Tokyo, 2004); Jorge Luis Borges: *Poezii alese* (Válogatott versek), Editura George Coșbuc, Beszterce, 2005 (a

fordítás az *Obra Poetica* című kötet alapján készült – Alianza Editorial, Buenos Aires, 1985); Thomas Brasch: *Frumoasa zi de 27 septembrie* (A szép szeptember huszonhetedikéi nap) (a fordítás a *Der schöne 27 September* című kötet alapján készült, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1980), Editura Europress, Beszterce, 2006; Hilde Domin: *Tremur* (Reszketés), Editura George Coșbuc, Beszterce, 2007; Nelly Sachs: *Urme pe nisip* (Nyomok a homokban), Editura Mesagerul, Beszterce, 2008; *Trei interviuri cu Heidegger* (Három interjú Heideggerrel), Editura Mesagerul, 2007; Macuó Basó: *Miresme de orhidee* (Orchideaillat. Haikuk, a fordítás angol nyelvből készült), Editura Karuna, Beszterce, 2006; *Umor german la zi* (Napi német humor), uo., 2009; *Zorii pe mormânt* (Hajnal a sírokon, válogatás Leopoldo Maria Panero műveiből, spanyolból), Editura Studis, Iași, 2013; Leopoldo Maria Panero: *Poezii din balamucul Mondragon* (Versek a Mondragon Órültek Házából, spanyolból), Editura Barna'S, Iași, 2015; Koichi Yakushigawa: *Vorbind cu statuia lui Budha* (Beszélgetés egy Buddha-szoborral. A fordítás egy angol verzió alapján készült), Editura Studis, Iași, 2016; *Umor german* (Német humor), uo., 2016. Miriam Neiger Fleischmann: *Moartea regelui și alte poezii* (A király halála és más versek), uo., 2017, David Grieve: *Catedrala* (A székesegyház - angolból), uo., 2018; Surendranath Dasgupta: *O istorie a filosofiei indiene* vol. I-II. (Az indiai filozófia története I-II.), Editura George Coșbuc, Beszterce, 2019.

Antológiák, szótárak: Ion Cioba: *Patruzeci de poezi bistrițeni contemporani* (Negyven kortárs besztercei költő), Aletheia, Beszterce, 2001; Teodor Tanco: *Dicționarul scriitorilor din județul Bistrița Năsăud* (A Beszterce-Naszód megyei írók lexikona); Teodor Tanco: *Istoria presei din județul Bistrița-Năsăud* (A Beszterce-Naszód megyei sajtó története); Aurel Sasu: *Dicționarul Biografic al Literaturii Române* (A román irodalom életrajzi lexikona), Editura Paralela 45, Pitești, 2006; *Un copac de sunete* (Hangok fája. A besztercei írók kétnyelvű antológiája), Olimpia Pop szerk., Editura Eikon, Kolozsvár, 2006; *Întrebări, răspunsuri, întrebări*. Interviuri cu Gheorghe Grigurcu (Kérdések, válaszok, kérdések. Interjúk Gheorghe Grigurcuval), Editura Pergamon, Beszterce, 2007; Dorel Cosma-Elena M. Cîmpan: *Scriitori Bistrițeni* (Besztercei írók – románul, angolul, franciául, németül, olaszul, görögül és magyarul), Editura George Coșbuc, Beszterce, 2007; Rodica Botezatu: *Poetree* (román és angol nyelvű antológia), Editura Mesagerul, Beszterce, 2007; Boris Crăciun, Daniela Crăciun Costin: *Dicționarul Scriitorilor români de azi (din România, Basarabia, Bucovina de Nord, Banatul sârbesc, Europa Occidentală, Israel, America)* (A kortárs román írók lexikona – Románia, Besszarábia, Észak-Bukovina, a szerb Bánság, Nyugat-Európa, Izrael, Amerika); Andrei Moldovan: *Pretexte. Antologie, dicționar de scriitori din Bistrița-Năsăud* (Ürügyek. Beszterce-Naszód megyei írók. Lexikon és válogatott művek), Editura Eikon, Kolozsvár, 2008; *Antologia Arcade*, editată în 2008 de Asociația Târgu-Mureș a Uniunii Scriitorilor din România (Árkádok antológia, a Romániai Írók Szövetsége Marosvásárhelyi Egyesülete, Marosvásárhely, 2008); Dumitru Munteanu: *Scriitori români la frontiera mileniului III – Dicționar critic – volumul I Bistrița-Năsăud* (Román írók a harmadik évezred küszöbén. Kritikai lexikon – I. kötet), Editura George Coșbuc, Beszterce; Dumitru Munteanu: *Al nouălea cer* (Antologie a Grupării de scriitori Litera Nordului, Editura George Coșbuc Bistrița) (A hetedik mennyország, a Litera Nordului folyóirat Írócsoportjának antológiája), 2009; Grigore Traian Pop: *O mie și unu de poezi postdecembriști* (1001 forradalom utáni költő), Editura TipoMoldova, Iași; Dorel Cosma, Elena M. Cîmpan: *Conexiuni* (Kapcsolódások – versantológia), Editura Karuna, Beszterce, 2010; Dorel Cosma – Elena M. Cîmpan: *Conexiuni* (Kapcsolódások – prózaantológia), uo., 2010; Ovidiu Pecican: *Antologia prozei scurte transilvane actuale* (A mai erdélyi próza antológiája), Editura Limes, Kolozsvár, 2011; Irina Petraș: *Scriitori ai Transilvaniei. Dicționar critic ilustrat* (Erdélyi

írók. Illusztrált kritikai lexikon), 2014; Dorel Cosma, Maria Petrescu Muguraş: *Amintiri de pe o ilustrată (Antologie în limbile română și engleză)* (Emlékek egy képeslapról. Román és angol nyelvű antológia), Editura Nosa Nostra, Beszterce, 2015; Ion Holban (szerk): *Un dicționar al scriitorilor români (A román írók szótára)*, Editura Tipomoldova, Iași, 2016.

Díjak: A Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókjának díja a *Diminețile castelanei* (A várúrnő délelőttje) című regényért, 2014; a Romániai Újságírók Szakmai Egyesülete második díja a *Mai români și europeni* (Románabbak, európaibbak) című kötetért, 2015; a máramaroszigeti Nemzetközi Fesztivál Díja az *Adulter cu moartea* (Házasságtörés a halállal) című kötetért, 2012.

* * *

Și

*Sunt
Gâtul clepsidrei
Prin care curg
Secunde
De unde
Unde*

* * *

És

*A homokóra nyaka
Vagyok
Melyen másodpercek
Peregnek le
Honnan
Hová*